ProAgria Keskusten Liitto

Lausunto luonnoksesta lannoitelaiksi VN/21657/2020

ProAgria haluaa tuoda seuraavia näkökulmia esille uuden lannoitelain luonnokseen liittyen. Näkökulmamme perustuvat asiantuntijoidemme esille tuomiin seikkoihin, jotka olemme saaneet käytännön neuvontatyöstä sekä suoraan viljelijöiden palautteesta.

Lannoitelain perusteluissa on alla oleva teksti, jossa kerrotaan, että ympäristökorvauksen mukaista fosforinsääntelyä on pidetty toimivana ja ne voitaisiin siirtää lannoitelakiin liittyvään asetukseen.
"Nykyistä ympäristökorvauksen mukaista fosforisääntelyä on pidetty toimivana. Fosforinkäytön ympäristökorvauksen mukaisten rajoitusten siirtäminen tämän lain nojalla annettavaan asetukseen laajentaisi nämä rajoitukset koskemaan kaikkia viljelijöitä."

Ympäristön näkökulmasta ympäristökorvauksen mukaista fosforin sääntelyä voidaan hyvinkin pitää toimivana. Fosforipitoisuudet ovat laskeneet Suomen pelloissa paljon. Monista eri näkökulmista se on ollut kuitenkin liian rajoittavaa ja monimutkaista sekä hyvin työllistävää. Ympäristökorvauksen fosforirajoja voidaan pitää yleisesti sopivina suosituksina kasveille, mutta käytännön viljelyssä ne ovat tuottaneet monilla tiloilla, erityisesti karjanlantaa käyttävillä tiloilla, suuria ongelmia ja lisätyötä. Mielestämme nykyisen ympäristökorvauksen mukaista fosforisääntelyä ei voida pitää toimivana kuten perustelutekstissä mainitaan.

Seuraavassa perusteluja tarpeelle muuttaa uudessa lannoitelaissa ja sen tulevassa asetuksessa fosforimaksimeja:

- **Uudessa lannoitelaissa on hyvä ottaa huomioon, että nykyisillä ympäristökorvauksen fosforirajoilla peltojen fosforin viljavuusluvut ovat laskeneet jo merkittävästi ja heikentäneet paikoin peltojen kasvukuntoa (tästä on saatavissa Eurofinsin tilastot). Jos nykyiset rajat siirretään lakiin, peltomaiden fosforipitoisuudet tulevat laskemaan entisestään. Peltojen kasvukunnon säilyttämiseksi monilla lohkoilla fosforipitoisuuksia tulisi jo hieman nostaa, jotta terveellisten ja laadukkaiden raaka-aineiden tuottaminen ruuantuotantoon ei vaarannu tulevaisuudessa.**
- **Ympäristökorvauksen kasvikohtaiset fosforirajat ovat liian tiukat, jos niitä käytetään kaikille tiloille uudessa lannoitelaissa. Varsinkin monilla kotieläintiloilla, joilla viljelypinta-alaa vähän, on hyvin haasteellista saada sopimaan karjanlanta omille pelloille. Pitkien etäisyyksien vuoksi sitä on myös hyvin kyseenalaista ajaa toisten viljelijöiden pelloille. Toisaalta lannoitekustannusten noustessa, on hyvin järkevä hyödyntää lanta omalla tilalla ravinnehuoltoon**
- **Kotieläintilat, jotka eivät ole sitoutuneet nykyiseen ympäristökorvausjärjestelmään, eivät useinkaan voi noudattaa nykyisiä ympäristökorvauksen fosforirajoja. Jos nykyiset rajat viedään lakiin, näille tiloille tulee hyvin suuria kustannuksia toiminnan sopeuttamiseen tiukkoihin ehtoihin ja moni tila joutuisi pahimmassa tapauksessa lopettamaan toiminnan tai rikkomaan lakia. Tällaiset ehdot eivät voi tulla lyhyellä varoitusajalla kaikille tiloille voimaan.**
- **Siipikarjan lannan osalta ympäristötukiehtojen rajat tekevät lannan hyödyntämisen vaikeaksi. Aiemmillakin lannoitteiden hintatasoilla on usein ollut järkevämpää hyödyntää lanta ja jättää ympäristökorvaus saamatta. Lannoitemarkkinan myllertäessä tämä korostuu vielä entisestään. Toki luovutettavasta lannasta on mahdollisuus saada tuloa, mutta se ei tule kattamaan väkilannoitteiden ostohintaa.**

- Nykyiset ympäristökorvauksen fosforirajat saattavat sopia useimmille kasveille suosituksiksi, mutta maksimeiksi ne ovat aivan liian tiukat. Suurilla tiloilla voi olla monta sataa peltolohkoa ja silloin vierekkäisillä lohkoilla on hyvin työlästä käyttää useampaa eri lannoitetta, joten käytännön viljelyn näkökulmasta tarvitaan väljyyttä maksimeihin.
- Useat kierrätyslannoitteet sisältävät fosforia, jolloin tiukoilla fosforirajoilla niiden käyttö on hankalaa ja voi näin estää hyvien maanparannusaineiden käytön sekä ylipäätään ravinteiden kierrätystä. Tämä vaikeuttaa esimerkiksi luomutuotannossa muiden ravinteiden täydentämistä.
- Tulevaisuudessa erilaisten sivuvirtojen ja jätteistä valmistettavien lannoitteiden käyttöä tulee edistää. Liian tiukoilla fosforirajoituksilla niiden käyttöä voidaan turhaan rajoittaa.
- Lannoitelakiasetusta valmisteltaessa on syytä tutustua myös muiden maiden rajoituksiin fosforilannoituksissa. Ei voi olla oikein, että täällä pohjoisissa olosuhteissa, monella tapaa köyhillä mailla, rajoitukset olisivat tiukemmat kuin joissain muualla Euroopan maissa. Kylmät olosuhteet aiheuttavat monilla tavoin jo runsaasti haasteita viljelyllemme ja ennen kaikkea kylmyydellä on suuri vaikutus fosforin käyttökelpoisuuteen kasvin ravinteiden saannissa. Vaikka fosforia pelloissa onkin, niin kylmänä keväänä se voi olla huonosti kasvien saatavissa.

Näkökulmamme ovat tähän kannanottoon antaneet ProAgrian erityisasiantuntijat, huippuosaajat, palvelupäälliköt sekä johtavat asiantuntijat. Toivomme, että yllä olevat seikat otetaan huomioon uutta lannoitelakiesitystä sekä myös tulevaa asetusta tehdessä.

Vantaalla ja Oulussa, 20. tammikuuta, 2022

Sari Peltonen
Johtava asiantuntija,
kasvintuotanto, palvelukehitys
ProAgria Keskusten Liitto

Juha Sohlo
Johtava asiantuntija,
kasvintuotanto, palvelukehitys
ProAgria Keskusten Liitto